

DRUGI TERMIN VJEŽBI

- Windows, Osnovne karakteristike operativnog sistema, rad sa fajlovima i folderima -

Windows operativni sistemi imaju **grafički korisnički interfejs** (GUI). Obratite pažnju na osnovne elemente grafičkog okruženja Windows-a: **desktop sa ikonama**, **taskbar** sa dugmetom **Start**, **prozore** u kojima se najčešće pojavljuju sljedeći elementi: **naslovna linija**, **linija menija**, **toolbar (paleta alata)** za osnovne operacije (**delete**, **copy**, **cut**, **paste**, **print** itd.), **adresna linija**, **radna površina**, **statusna linija**, **pomoćni meniji**. Uočite razlike između operacija: **lijevi** i **desni klik**, **drag and drop**.

- ❖ Otvorite proizvoljni **folder** i prepoznajte osnovne elemente **prozora** navedene u uvodnoj napomeni vježbi.
- ❖ Napraviti folder *test* u folderu **My Documents** i u njega snimiti **fajl** *slika.bmp*, koji ćete kreirati korišćenjem programa **Paint**. Korišćenjem programa **Notepad** napraviti tekstualni fajl *tekst.txt* i snimiti ga u kreiranom folderu *test*. Pokušajte da kopirate **Recycle Bin** u kreirani folder. Prokomentarišite:

- ❖ Napraviti prečicu (**shortcut**) na tekstualni fajl *tekst.txt* na vašem desktop-u i nazvati je *tekstsc*. Formirati i prečicu *ekran* u folderu *test* (iz 1. zadatka) koja startuje **Display**, podešavanja iz **Control Panel**-a vezana za vaš monitor i video karticu. Promijeniti ikonicu prečice *tekstsc*.
- ❖ U **Start meniju**, u podmeniju **Programs** napraviti podmeni *DIF* i u njega smjestiti prečicu na program **Calculator**. Gdje se u Windows-u nalazi prečica na ovaj program? _____
- ❖ Iako se **Desktop** pojavljuje na ekranu nakon podizanja Windows-a, to je ipak folder. Napišite **path** odnosno **putanju na disku** do vašeg desktop-a: _____
- ❖ Napišite putanju do foldera *test* koji ste napravili u prvom zadatku. _____
- ❖ **Sortirajte** fajlove i foldere iz **My Documents**-a **po veličini** u opadajući poredak. Sortirajte fajlove iz foldera *test* (iz 1. zadatka) **po nazivu** u **opadajući poredak**. Prikažite fajlove ovog foldera u obliku liste sa detaljnim prikazom informacija o fajlovima.
- ❖ U folderu *C:\Program Files\Internet Explorer* pronađite fajl **ieexplore**. Kolika je veličina ovog fajla? _____
Kopirajte ovaj fajl u folder *test*.

U Windows operativnim sistemima **ekstenzija** fajla određuje njegov tip, i omogućava da određeni **program (aplikacija)** prepozna fajlove koji se pomoću njega otvaraju. Tako na primjer, program **Microsoft Word** prepoznaje tekstualne fajlove po ekstenziji **.doc** i **.docx**, program Winamp prepoznaje komprimovane muzičke fajlove po ekstenziji **.mp3** itd. Ekstenzija se nalazi na kraju naziva fajla, i tačkom je odvojena od njega. Ekstenzije često korišćenih fajlova najčešće se ne prikazuju, a prikaz se može uključiti pomoću stavke **Folder options**.

- ❖ Prikažite ekstenzije svih fajlova. Koja je ekstenzija fajla **ieexplore**? _____
- ❖ Otvoriti fajl *tekst.txt* koji ste napravili u prvom zadatku, dodajte jedan karakter i sačuvajte. Kolika je prava veličina ovog fajla, a kolika je njegova veličina na disku? _____
- ❖ Jedan proizvoljni fajl iz **My Documents**-a učinite nevidljivim.

Atribut fajla određuje njegove opšte karakteristike. Ako je fajl **read only**, tada je dostupan samo za čitanje, a ukoliko ima atribut **hidden**, tada je fajl nevidljiv. Desnim klikom na fajl se otvara pomoćni meni, gdje postoji stavka **Properties**, u kojoj se mogu vršiti podešavanja atributa datog fajla.

- ❖ Promijenite **pozadinu** desktop-a i **Screen Saver**. Napišite naziv pozadine i Screen Saver-a koje ste odabrali. _____
- ❖ Prikažite **Task Manager**. Navedite listu aktivnih programa: _____
- ❖ Koliko **RAM memorije** vašeg računara je trenutno slobodno? _____

Dodatak. Postoje računarski **virusi** koji zamjenjuju fajlove na vašem USB flash memorijskom uređaju lažnim fajlovima, što nakon njihovog uklanjanja odgovarajućim **antivirus alatom** uzrokuje da originalni fajlovi budu trajno nevidljivi i time nedostupni. Da biste ove fajlove mogli ponovo učiniti dostupnim, potrebno je ući u **Start meni**, i odabrati stavku **Run**. Nakon toga unijeti naredbu **cmd**. U prozoru koji se tada otvara (**Command Prompt**) treba odabrati flash drive (provjeriti da li je flash memorija na vašem računaru označena sa D: \, E: \ itd.) i ukucati (npr **E: **). Nakon toga unijeti sljedeću naredbu: **attrib -s -h /s /d *.*** Fajlovi će imati normalne atribute i biće dostupni za upotrebu.